

23. 6. 2011

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Aktuální judikatura ke zrušení derogujícího zákonného ustanovení

V poslední době se tuzemské soudy na základě žalob českých sázkových a loterijních společností zabývaly otázkou, jaké právní důsledky jsou spojeny se zrušením ustanovení zákona, které derogovalo jiné zákonné ustanovení.

Rödl & Partner

Konkrétně šlo o spor ohledně výkladu § 51 odst. 1 písm. i) a § 68 odst. 10 zákona č. [253/2004](#) Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění platném a účinném po 01.04.2006, tedy po novelizaci provedené zákonem č. [109/2006](#) Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o sociálních službách. Tímto zákonem došlo ke zrušení ustanovení § 113 písm. b) zákona o dani z přidané hodnoty, kterým byla do 31.12.2004 omezena platnost ustanovení § 51 odst. 1 písm. i) a § 68 odst. 10 zákona o dani z přidané hodnoty.

Ustanovení § 51 odst. 1 písm. i) a § 68 odst. 10 zákona o DPH upravovalo osvobození loterií a jiných podobných her od daně z přidané hodnoty a podle § 113 písm. b) zákona pozbývala tato ustanovením platnosti dnem 31. prosince 2004. Citovaný zákon č. [109/2006](#) Sb. zrušil ustanovení § 113 písm. b) zákona o dani z přidané hodnoty, bylo tedy zrušeno derivující ustanovení.

Spory se tedy vedly o posouzení otázky, zda ustanovení právního předpisu, o němž právní předpis stanovil, že k určitému dni pozbývá platnosti, může znovu nabýt platnosti a účinnosti „jenom“ tím, že samo ustanovení, na jehož základě předtím platnosti pozbylo, bylo následně jiným právním předpisem zrušeno. Městský soud v Praze (rozsudek ze dne 31.08.2010 č.j. 11 Af 22/2010-156) dovedl, že pokud pozbude platnosti některé ustanovení zákona, přestává být součástí právního řádu. Tak tomu bylo i v této věci. Pozbytím platnosti ustanovení § 51 odst. 1 písm. i) a § 68 odst. 10 zákona o dani z přidané hodnoty nabyla účinnosti úprava obsažená v ustanovení § 51 odst. 1 písm. j) zákona o dani z přidané hodnoty. Proto od 1.1.2005 pozbyla platnosti ustanovení § 51 odst. 1 písm. i) a § 68 odst. 10 zákona o dani z přidané hodnoty a současně přestala být i součástí právního řádu České republiky. Pokud pak došlo ke zrušení ustanovení § 113 písm. b) zákona o dani z přidané hodnoty - tj. ustanovení, které původně zakotvovalo pozbytí platnosti uvedených ustanovení § 51 odst. 1 písm. i) a § 68 odst. 10 zákona o dani z přidané hodnoty - nemůže to mít za následek opětovné nabytí platnosti těchto ustanovení. K tomu totiž může dojít jen na základě řádného legislativního procesu, tedy totožným způsobem, jakým tato ustanovení pozbyla platnosti.

Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 21.03.2011 sp. zn. I. ÚS 1927/09 uzavřel tyto spory prakticky totožným výkladem. Ústavní soud v nálezu konstatoval, že zákon o DPH ve svém závěrečném ustanovení [§ 113 písm. b) zákona o DPH] stanovil, že „ustanovení § 51 odst. 1 písm. i) a § 68 odst. 10 pozbývají platnosti dnem 31. prosince 2004.“ Uplynutím zmíněného dne tak citovaná ustanovení

přestala normativně existovat. Ustanovení § 113 písm. b) zákona o DPH se naplnilo: uplynutím stanoveného okamžiku došlo ke vzniku právní skutečnosti, se kterou byl spjat stanovený následek. Tento následek nastal a vzhledem k tomu, že nikdo neumí zvrátit tok času, nelze předpokládat, že by se „opakoval“, jak poeticky konstatoval Ústavní soud. Dále uzavřel, že přijetím zákona č.

[109/2006](#) Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o sociálních službách, jež nabyl účinnosti dne 01.04.2006 (tj. čl. XVII bod 2 uvedeného zákona) a kterým byl zrušen § 113 písm. b) zákona o DPH, přestalo citované ustanovení zákona o DPH normativně existovat. Nicméně zákon o sociálních službách nijak normativně neuplatnil následek, ke kterému aplikací § 113 písm. b) zákona o DPH již došlo; tento následek tedy zůstal zachován. Ústavní soud se přiklonil k závěru, že v případě, že by zákonodárce chtěl nastolit jiný stav - tedy obnovit původní zákonná ustanovení § 51 odst. 1 písm. i) a § 68 odst. 10 zákona o dani z přidané hodnoty - musel by je ve formě zákona znovu výslovně přijmout - a to se v daném případě nestalo.

Ústavní soud v závěru cit. nálezu své stanovisko odůvodnil tím, že v právním řádu České republiky není výslovné úpravy, která by předjímala znovunabytí platnosti již jednou zrušeného zákona, mělo-li být obnovení platnosti spjata s projevem vůle jiného státního orgánu než Parlamentu; obecně je proto nutné vycházet z toho, že již jednou zrušený zákon bez jeho opětovné vůle, směřující k obnovení platnosti a účinnosti zákona, tyto vlastnosti nabýt nemůže.

JUDr. Petr Novotný

Advokát / Managing Partner

[Rödl & Partner, v.o.s.](#)

Platněřská 2
110 00 Praha 1
Česká Republika

Tel.: +420 236 163 111

Fax: +420 236 163 799

e-mail: prag@roedl.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Sdílení elektřiny v obecních projektech, změny po 1.8.2026 a zapojení bateriových úložišť](#)
- [Jak naložit s „oznámením“ přestupku soukromých osob? A je to vlastně oznámením ve smyslu](#)

zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich?

- Systemová podjatost ve správním řízení aneb požadavek na překročení nadkritické míry rizika systémové podjatosti
- Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulační požadavky a praktické aspekty
- Pacht závodu a zákaz přenechání věci třetí osobě
- Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?
- Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu
- Letiště a letecké stavby
- Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu
- Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti
- Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby